

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 28. VELJAČE 2014. - BROJ 76

IZDVAJAMO:

TEMA:
SD »Stjepan
Radić« – 4-5

PREDSTAVLJAMO:
Parkour – 16

TEMA:
Građanski
aktivizam
»online« – 7

change.org

GLAZBA:
Brkovi – 21

FOTO MJESECA

Mona Lisa selfie

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Nevena Balažević,

Donna Diana Prčić,

Maja Brustulov

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu

Tajništva za kulturu i javno

informiranje Autonomne

Pokrajine Vojvodine,

kao i uz povremenu potporu

Ministarstva kulture

Republike Srbije

**Davor
Bašić Palković**

Mladi i politika

Politika nije baš popularna »stvar« među mladim ljudima današnjice. O tome svjedoče i pojedina istraživanja, provedena kako ovdje u Srbiji tako i u Hrvatskoj. Nedavno istraživanje Centra za religijske studije Instituta za filozofiju i društvenu teoriju imalo je sljedeću bilancu: studentima u Srbiji najvažniji su obitelj, prijatelji i obrazovanje, gotovo polovici važno je i slobodno vrijeme, isto toliko njih smatra da je važna i religija, dok ih politika ne zanima, a institucijama i dalje malo vjeruju. Među ostalim, veoma mali broj njih ima potpuno povjerenje u političke stranke (2 posto), a zanemarljivo malo povjerenja imaju i u Vladu i državnu upravu (2 posto) ili Skupštinu (također 2 posto). Ranije su provedena i neka druga istraživanja koja su, u najkraćem, pokazala kako je većina mladih u Srbiji apatična i nespremna na inicijativu, često nezainteresirana za stvari koje se događaju u njihovu neposrednom okruženju, a kao najveći problem ističe se njihova neinformiranost. I situacija u Hrvatskoj je slična. Samo 35 posto mladih zainteresirano je za politiku, a čak 65 posto ih je ravnodušno ili nezainteresirano, pokazuje prošlogodišnja studija »Mladi u vremenu krize«. Razlog ovakve situacije je, kako se navodi, razočaranje i nepovjerenje u istinske motive onih koji se bave politikom, kao i osjećaj nemoći da se išta promijeni. Na ljestvici povjerenja u institucije države stranke su i dalje na zadnjem mjestu, pokazuje ova studija.

Možda ovakvi rezultati i nisu za čuđenje, s obzirom na ono čime nas svakodnevno obasipaju iz sve više »tabloidiziranih« medija. A mladi su ljudi temelj razvoja svakog društva i ne bi ih se, kako se to stručno kaže, smjelo isključivati iz procesa odlučivanja ili davanja prijedloga. Dakle, bez obzira na ono što vidimo na televiziji, ili čitamo u vijestima, treba uvijek imati u glavi jednu od definicija politike koja glasi: »Politika u najširem smislu označava aktivnost kroz koju ljudi stvaraju, čuvaju, provode ili mijenjaju pravila po kojima žive.« A to se – složiti ćete se – tiče i vas. Drugim riječima, vaša budućnost može ovisiti i o vama, o vašoj spremnosti da budete aktivni, odgovorni i vrijedni, redovito radeći na sebi. Zar ne?

Studentski mikrosvemir

Mladi koji se odluče studirati u glavnom gradu Lijepe Naše, pitanje smještaja mogu riješiti na dva načina – živjeti u stanu ili u studentskom domu. Gotovo svi ovdašnji studenti, u domu poznati kao »Vojvođani«, odluče se za ovu drugu opciju, koliko zbog financijskih, toliko i zbog nekih drugih razloga. Naime, u Zagrebu postoje četiri studentska naselja, a najveće među njima je studentski dom »Stjepan Radić«, među studentima poznatiji kao »Sava«.

SD »Stjepan Radić«, osim što je najveći u Zagrebu, najveći je i u cijeloj Republici Hrvatskoj. Sastoji se od 12 paviljona koji mogu smjestiti 4.063 studenta, te se s razlogom za njega kaže kako predstavlja oazu mladosti koja može ponijeti Hrvatsku. Unutar njega postoji više kategorija soba, te studenti mogu birati hoće li plaćati 200, 300 ili 600 kuna mjesečno, ovisno o sobi koju izaberu. Ovaj pravi mali studentski grad osim smještaja nudi još obilje sadržaja. Unutar njega nalaze se tri menze. Osim doručka, kuhanog ručka i kuhane večere, studenti imaju uvijek na raspolaganju i brzu menzu u kojoj mogu naručiti pizzu, hamburger i štruklu. Ali, ni to nije sve. Postoji i slastičarna zvana »slasta« koja je vrlo posjećena, jer je studentima najdraži izbor u situacijama pada šećera prilikom učenja. Blizina i veliki izbor hrane na dohvata ruke, uz cijene prilagođene studentima, velika su prednost života u domu, složili bi se svi, osim možda bruća koje sve imaju isti problem, a to je neželjeni višak kilograma na kraju prve godine. Srećom, ovaj problem je lako rješiv, s obzirom na to da u kompleksu doma postoje teretana, prostor za fitness, aerobiku i plesna dvorana.

Studentima je na raspolaganju i kinodvorana u kojoj se prikazuju filmovi, redovito se održavaju tribine, vjeronauk svakog utorka i mise zornice na kojima se okuplja između 500 i 600 mladih. Stoga don *Damir Stojić*, studentski kapelan, kaže kako ima kao svećenik najbolji posao u RH, jer ima najmlađu i najaktivniju župu. Također, »Sava« se može pohvaliti i poštom, trgovinom, frizerskim salonom, putničkom agencijom, praonicom rublja i knjižnicom. Da studentima ničega ne usfali račun vodi 70-ak zaposlenika raznih zanimanja, od ravnatelja, tajnice, kuhara, čistačica, do sveprisutnih zaštitara. Njih sedmorica budnim okom prate sva događanja u domu 24-7. Iako su uvijek uzrok prekidanja »tuluma« organiziranih u domskim sobama od 8 m², na kojima često bude više studenata nego što ravnatelj može i zamisliti da stane u jednu sobu, svi su svjesni kako bez njih ovaj dom ne bi bio tako siguran, kao što uistinu jest.

Popularna »Sava« predstavlja oazu mira i nemira, lijepih i manje lijepih trenutaka, ludih noći na klupicama u dvorištu s gitarom i još ludih noći provedenih u učionici s knjigom

Ovaj »grad u gradu« predstavlja studentski mikrosvemir. Oazu mira i nemira, lijepih i manje lijepih trenutaka, ludih noći na klupicama u dvorištu s gitarom i još luđih noći provedenih u učionici s knjigom. Mjesto je u kome se rađaju prijateljstva i ljubavi za cijeli život. Zasićeno su ovo neki od razloga zašto »Vojvođani« uvijek biraju »Savu« za smještaj. Naših 15-ak studenata na »Savi«, koliko ih sada ima, drže ritam starijih i brojnijih generacija što se tiče organiziranja Tulum Vojvođana, slušanja tamburaša, ali i akademske uspješnosti.

Iskustvo života na »Savi« podijelili su s nama neki od »Vojvođana«.

Matija Merковиć (Tavankut) hungarologija i latinski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu, 1. godina

Budući da sam tek počeo studij ovo mi je prva godina na Savi, ali mi život u domu nije nepoznanica, jer sam i u srednjoj školi živio u domu u Subotici. Moje dosadašnje iskustvo je uglavnom pozitivno. Drago mi je da ima studenata iz mog mjesta i općenito iz Vojvodine, jer su uvijek spremni pomoći i dati savjet. Cimer mi je iz Varaždina i izvrsno se slažemo, s obzirom da smo obojica bruoši te imamo iste brige i obveze. Mala zamjerka smještaja u domu mi je mala i loše opremljena soba i njezin položaj preko puta noćnog kluba »Roko«, jer se često zbog toga noću čuje glasna glazba.

Andreja Balaž (Monoštor), 4. godina socijalnog rada na Pravnom fakultetu

S obzirom da sam već četvrtu godinu u ovom domu mogla bih o njemu pričati sljedeće 4 godine. Što se tiče našeg malog kutka, dijelim ga s prijateljicom također iz Monoštora. S početka je bilo teško zamijeniti svoju sobu doma s ovom »purgerskom«, ali uistinu sam se brzo naviknula na sobičak u Zagrebu i danas mi se čini većim nego što jest, iako je pretrpan našim »ženskim stvarima«, koje niti ne znam kako uspijevam donijeti do Zagreba. Naj-

bolja strana života u domu je mnoštvo poznanstava koje on pruža. Studenti se sreću i upoznaju na hodnicima, čajnoj kuhinji, kod umivaonika, u tuširani... Ako su ljudi otvoreni, »docimerluci« se sklapaju munjevitom brzinom i nastaje svakodnevno »kavarenje« po katu, a još su draže kave u posjetima drugim paviljonima gdje upознаš cimera i docimera svojih prijatelja, pa prijatelje njihovih prijatelja i tako se u nedogled šire poznanstva i ekipa s kojom se provodi slobodno vrijeme u dvorištu, na nekom sportu, u izlasku, po kinima, kafićima... Uvijek se nađe netko raspoložen za akciju, a dosada je strana riječ u našem studentskom životu. Iako menza nudi raznovstan i ukusan asortiman hrane, svaki student, pa tako i ja, jedva čeka neke blagodane da otputuje doma i vidi što je mama fino spremila za jesti.

Ivo Šokčić (Subotica) 4. godina matematike na PMF-u

Prvotno nisam niti htio živjeti u ovom domu jer mi je faks dosta udaljen od njega te sam na prvoj godini tražio drugi, bliži dom. Kada sam saznao kako ga nisam dobio i da mi je dodijeljena Sava, bio sam razočaran. Zbog smještaja na Savi već sam se kao bruoš upoznao s čarima Savske ceste i

»Sava« u brojkama

12 paviljona

4063 kreveta

70 zaposlenih

6000 studenata dnevno u menzi

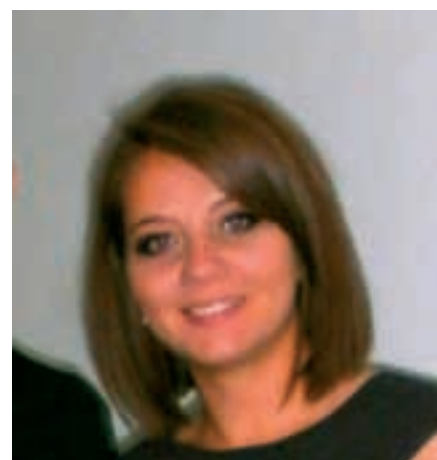
1 tona hrane koja se uveze dnevno u obliku voća i povrća

800 kg mesa se pojede dnevno u menzi

1.000 jaja se pojede dnevno u menzi

njezinog začepljenja u udarnim satima svakog radnog dana pri polasku na faks i dolasku nazad, no ubrzo sam zavolio ovaj dom. U šali ga volim nazvati »Republika Sava«, za koju nije bitno iz kog dijela Hrvatske ili dijaspore dolaziš, da bi dobio državljanstvo najbitnije je da imaš važeći indeks. Sada, kada gledam unazad 4 godine provedene ovdje, gotovo da i nema nekih loših iskustava koje bih mogao izdvojiti. Ne bih Savu mijenjao niti za jedan drugi dom u Zagrebu. Ovdje mi se sviđaju ljudi, menze, blizina Jaruna i savskog nasipa, živa atmosfera, raznorazne društvene i kulturne aktivnosti (elitno grudanje, večeri kulture, vjeronauk i Radićevi dani). Možda Sava i nije najbolji dom u Zagrebu, ali od njega nema boljeg!

Julija Francišковиć (Tavankut) 5. godina Tekstilno-tehnološkog fakulteta

Na Savi sam 5 godina prvenstveno jer mi je tu cijela ekipa, a i općenito dom je skroz ok. Posjetila sam i druge domove – veće, bolje uređenije i novije, ali Sava ima tu neku toplinu, neki poseban duh. Lokacija mi također sasvim odgovara. Iskustva s cimercama su mi uglavnom dobra. Naučila sam tolerirati različite ljude, njihove navike i kulturu. Mislim da mi ne bi bio problem biti u bilo kom paviljonu, osim u drugom, jer se tamo glazba čuje preglasno.

Jelena Dulić

Podijelite vrijedne ideje i iskustva

*Internet je preplavljen video-blogovima svakakvog sadržaja i svakakve kvalitete.
A među njima ima i odličnih uradaka*

Vlogovi (video blogovi) sami su po sebi veoma jednostavni. Određena tema, kamera, mikrofoni i, ali ne i obavezan, scenarij za isti. Internet nam je omogućio toliko toga, znanje nadohvat ruke, nepresušan izvor zabave i toliko puno novih poznanstava, i s mogućnošću vloga praktički si u mogućnosti upoznati osobu koja ti prenosi poruku putem njega. Jer, budimo iskreni, dobro izgovoren govor s čvrstim stavom i uvjerljivim glasom mnogo je primamljiviji od napisanih riječi na presvijetlom ekranu od kojeg te zabolj glava ako čitaš slova koja su veličine 12 piksela. I mislim da je to jedan od mnogih razloga zašto je ovaj fenomen uzeo toliko maha. Iako je internet donio mogućnost sklapanja novih veza među ljudima, oni ipak ostaju otuđeni. Doduše ne svi, ali morate se složiti kako vlada dosta velika otuđenost među ljudima koji mnogo vremena provode za računalom. Tako vidjeti prijateljsko lice s ugodnim glasom koje se obraća baš tebi, da, baš tebi, onome koji si došao na njegovu web adresu, neću reći da je zamjena za ljudski kontakt, ali je s današnjom tehnologijom to najbliže što ćeš dobiti, osim ako se ne makneš iz kuće. To je jedna strana vlogova, određena »umjetna« bliskost izazvana glasom i licem koje najvjerojatnije nikada nećeš vidjeti uživo, ali opet pozitivno je, jer donosi živost pomalo mrtvom sadržaju interneta, s obzirom da se dosta zabave svodi da sam čitaš šale i gledaš fotke mačaka koje ljudi polijevaju vodom, a to baš i nije pretjerano zanimljivo na duže vrijeme.

Previše zabave

Ali, to je ujedno i loša strana vloga. Velika većina vlogova jest zabavnog karaktera. Ljudi koji vrše recenzije filmova, glazbe, knjiga, igara, takozvani kritičari koji će vam pomoći pri odluci što gledati i slušati, spremni su dati vam mišljenje koje ćete ponoviti pred prijateljima kada želite narasti u njihovim očima. Tu su dakako i novi klinici iz bloka, koji su doživjeli neviđeni porast u

popularnosti u posljednjih nekoliko godina. A to su gameri. Ljudi su prestali igrati igre i jednostavno počeli gledati druge ljude kako igraju iste online. Imam osjećaj kako smo se vratili u devedesete (znam da ih je bilo i ranije, ali ja sam odrastao tih godina sa sega mega 2 konzolom) kada se okupi društvo pa dvojica igraju, jer imaš dva kontrolera, a drugi gledaju. Ali čak i takvi kanali koji ti neće pružiti ništa novo niti originalno, niti ćeš šta naučiti, nadmašeni su od strane ovih najgorih koje ostavljam za kraj. Također u posljednjih godinu dana postali su popularni kanali koji se bave kratkim video klipovima u kojima vloger otpakira neki proizvod, npr. telefone, konzole, filmove i svakave stvari. Ukratko, internet je preplavljen vlogovima svakakvog sadržaja i svakakve kvalitete. Najviše zahvaljujući internetskim portalima, poput YouTubea. Besplatna online adresa s mogućnošću uploadanja video klipova s velikom publikom koja dnevno pročelja svaki kutak tog magičnog mjesta.

Mogućnost zarade

Razvoju vlogova pridonijela je i mogućnost zarade ako na svoj klip dodaš reklame. I uz malo sreće, sadržaja koji će pogle-

dati dosta ljudi, možeš i pošteno zaraditi. I ta činjenica je razlog zašto je internet preplavljen ljudima koji nalaze publiku za svoj mediokritetan sadržaj, osrednje talente. Mogućnost lake zarade privukla je mnoge da se okušaju u ovom sada već profitabilnom poslu. Iako iza vloga vidim lijenost i dosadu, jer imam osjećaj kako ako ne možeš svoje stavove nekome prijeneti putem riječi na »papiru« onda nisu dovoljni jaki niti vrijedni prenošenja. Ali to su moji osobni stavovi koji ne mijenjaju fenomen koji je preplavio internet i doveo ljudsku interakciju na internetu na novu razinu.

Bio sam kritičan i negativan do sada prema vlogu, ali moram priznati kako i sam uživam u njima. Postoji nekoliko vlogera koje pratim tjedno i za koje ću uvijek izdvojiti par minuta da poslušam šta mi govore. Internet treba služiti čovjeku tako da mu podigne razinu svijesti, omogući znanje i proširi vidike. Jer znanost, prava umjetnost, daleke zemlje i kulture nam nikada nisu bile bliže. Sve putem vloga i ljudi koji su spremni dijeliti vrijedne ideje i iskustva. Dajte si priliku i sljedeći put kada besposleno muljate kroz blato interneta pronađite ove komadiće zlata i nagradite sebe novim iskustvima.

Nikola Rudić

Glas radi općeg dobra

Nemojmo dopustiti da postanemo neosjetljivi na tuđe probleme. Živimo u svijetu u kojem je nevjerojatno lako privući pozornost na sebe. Iskoristimo tu pogodnost u svrhu stvaranja boljeg društva

Dvadeset i prvo stoljeće iznjedrilo je brojne tehnološke izume, te na taj način pružilo čovječanstvu mogućnosti koje su do prije samo 50 godina bile gotovo nezamislive. Razvijanjem komunikacijskih veza globalizacija je postala »opipljiva« običnom čovjeku i 21. stoljeće obilježava masovna upotreba interneta u privatne svrhe. Tijekom prve dekade 21. stoljeća razvile su se brojne društvene mreže koje omogućuju izravnu vezu ljudi s različitim krajevima svijeta. Radio i televizija u vrlo kratkom roku izgubili su svoju ulogu dominantnih medija. Njihova uloga pripala je internetu. Zašto? Zato što internet omogućava interakciju, dvosmjerni odnos u kojemu se običan čovjek može osjećati bitnim. Internet je običnom čovjeku omogućio da putem komentara na društvenim mrežama ili pisanjem bloga da svoj doprinos mijenjanju društva i, što je možda još značajnije, izbaciti svoje frustracije, nezadovoljstvo i strahove iz sebe. Često se ta dvosmjerna komunikacija koju internet osigurava završava upravo na tome da netko iznese svoje mišljenje o aktualnom društvenom problemu, nekolicina istomišljenika i neistomišljenika iznesu svoja mišljenja u obliku komentara i stvar je završena.

Širenje svijesti o nekom problemu

Međutim, što kada se više ljudi organizira i odluči internet iskoristiti kao sredstvo za širenje svijesti o važnim društvenim pitanjima? Građanski aktivizam kao način neformalne participacije društva u političkom životu sve više dobiva na značaju.

Liberalna demokracija kao ideal zapadnog društva ima razne mane koje su sada postale jasne i običnom čovjeku. Budući da izravna demokracija nije moguća iz više razloga, predstavnička demokracija nametnula se kao logična i jedina moguća alternativa. Međutim, ljudi su vrlo brzo shvatili kako ni predstavnička demokracija nije dovoljno dobra, te su odlučili sami se pokrenuti i učiniti ovaj svijet boljim mjestom za život. Internet vrvi od raznih portala za pomoć djeci bez roditelja, za pomoć onima koji su na rubu životne egzistencije i slično. Također, postoje brojni sajtovi koji se zalažu za pomoć nezbrinutim životinjama, te ugroženim vrstama. Zajedničko tim vrstama sajtova jest to da oni iznose informacije, statističke podatke i fotografije koje će potkrijepiti njihovu tezu, te na taj način omogućiti da njihov predmet zalaganja dobije na važnosti i popularnosti. Problem s takvim internetskim portalima je taj što ne omogućavaju ljudima izravno i momentalno djelovanje. Ljudi postaju sve pasivniji i neosjetljivi na tuđe probleme. Sebični individualizam je zamijenio svijest o potrebi za djelovanjem u cilju kolektivnog dobra i prosperiteta. Vrlo malo ljudi će odlučiti »promijeniti svijet« ukoliko to podrazumijeva ustajanje iz naslonjača i žrtvovanje vlastitog vremena, energije i novca. Poražavajuća činjenica, ali u većini slučajeva vrlo točna.

Izravno djelovanje

Upravo zbog svijesti o kolektivnoj apatiji i nezainteresiranosti pojavile su se

internetske stranice koje omogućuju posjetiteljima izravno djelovanje. Primjer takve internetske stranice jest www.change.org. Ova stranica omogućuje svakoj osobi pokretanje peticije o bilo kojem društvenom, političkom ili ekonomskom problemu. Ovaj portal koristi više od 45 milijuna ljudi u gotovo svim zemljama svijeta. Ljudi svakodnevno koriste mogućnosti koje pruža ovaj portal kako bi napravili promjenu na lokalnom, regionalnom ili čak globalnom planu. Zahvaljujući tehnologijskoj globalizaciji, svaki je čovjek u mogućnosti podići svoj glas radi općeg dobra. I isti taj čovjek ima mogućnost pronaći ljude koji ga podržavaju i spremni su potpisati peticiju i dati svoj doprinos rješavanju problema. Ono što valja naglasiti jest da problem zbog kojeg se pokreće peticija ne mora biti od važnosti za cijelo čovječanstvo. On se može odnositi čak i na jedan gradski kvart. Poanta ove vrste građanskog aktivizma leži u djelotvornosti, učinkovitosti i spremnosti da se djeluje u trenutku. Ljudi često zaboravljaju kako su oni ti koji političkim elitama i vladinim dužnosnicima daju moć i da je, isto tako, njima mogu i oduzeti. Nedopustivo je ne reagirati i zatvarati oči pred gorućim problemima. Pomozimo onima kojima je pomoć neophodna. Nemojmo dozvoliti da postanemo neosjetljivi na tuđe probleme. Živimo u svijetu u kojem je nevjerojatno lako privući pozornost na sebe. Iskoristimo tu pogodnost u svrhu stvaranja boljeg društva.

Nevena Balažević

change.org

SPORTSKI INTERVJU: DEJAN RAKIN, ČLAN PRVE EKIPE RK SONTA

Već živi dječaćki san

*Nadam se i kako će mi,
pokraj svih obveza, ostati
vremena za omiljeni sport i
da ću i na tom polju maksimalno napredovati*

Petnaestogodišnji Dejan Rakin iz Sonta pristojan je, miran i lijepo odgojen dečko. Cure kažu – i umiljat kao jaje, dečki kažu – pravi univerzalni prijatelj. Maturant je OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti. Od 2012. godine druži se s rukometnom loptom. Ne tako korpulentan, na prvi pogled bi se reklo pomalo plah, na parketu vidite kako je to samo privid, da u njemu leži pritajeni lav. Perspektivno je lijevo krilo prve ekipe RK Sonta.

KUŽIŠ?!: Nepune tri godine družiš se s rukometnom loptom. Kako je sve počelo?

Počelo je slučajno. Moj me je rođak i veliki prijatelj Nikola Krtinić pozvao jednoga dana na trening školske rukometne sekcije. Malo me je zbunio, no otišao sam s njim, a već pri prvom kontaktu s malom loptom nešto je prostrujalo kroz mene, osjetio sam kako je to moj sport. Ostali su me dječaci prihvatili odlično, a pokazanim na prvom treningu bio je zadovoljan i voditelj sekcije,

naš nastavnik tjelesnog odgoja Željko Vinko.

KUŽIŠ?!: Te si godine sudjelovao i na nekim natjecanjima. Kojim?

Naša je sekcija sudjelovala na školskim natjecanjima, postizali smo solidne rezultate. Dospjeli smo prilično daleko, ali nismo mogli protiv škola iz gradskih sredina. Oni su imali veći broj kandidata za selekciju, pa su tako mogli oformiti i jaču ekipu od naše. Najbitnije nam je bilo to što je naš nastavnik Željko Vinko bio zadovoljan igrama i rezultatima. Najdarovitiji, među kojima sam bio i ja, u jesen 2012. godine prešli su u RK Sonta i od tada se pripremamo za ligaško natjecanje u koje ćemo se uključiti ove jeseni.

KUŽIŠ?!: Kakva je razlika između rada u školskoj sekciji i u klubu?

Pa, razlika je neznatna. Već i u sekciji smo radili skoro sve elemente koje radimo i na treninzima u klubu. Ovo u klubu jedino izgleda teže i ozbiljnije prigodom

odigravanja utakmica. Na školskim natjecanjima igrali smo protiv svojih vršnjaka, a na klupskim prijateljskim utakmicama igrali smo i protiv puno iskusnijih i tjelesno jačih igrača.

KUŽIŠ?!: Vjerojatno si gledao puno utakmica i na televiziji. Tko su ti uzori među rukometašima?

Gledam sve moguće, nedavno odigrano Europsko prvenstvo bilo je za mene prava poslastica. Moglo se vidjeti puno vrhunskog, tvrdog i beskompromisnog rukometa. I svakako, veliki broj vrhunskih igrača. Mene su osobito oduševili Duvnjak, Ilić, Haaß, Abalo.

KUŽIŠ?!: Očito si dobro uskladio obveze u klubu sa školskim obvezama. U lipnju ćeš maturirati, što planiraš poslije?

Pa, znam kako su preda mnom nove obveze i odgovornosti. Nadam se da ću uspjeti upisati željenu školu. Volim elektrotehniku, svi mogući aparati zanimaju me još od ranog djetinjstva. Odlikaš sam i mislim kako ću biti uspješan i u srednjoj školi, a poslije, vidjet ćemo. Nadam se i da će mi, pokraj svih obveza, ostati vremena za omiljeni sport i da ću i na tom polju maksimalno napredovati, iako sam svjestan koliko će biti potrebno uložiti truda i vremena kako bih uspio.

Maja Andrašić

Lijepa budućnost

Trener u RK Sonta *Željko Apatinac* cijeni igrača poput Dejana: »Rakin je igrač kojega bi u svojoj ekipi poželio svaki trener. Iznenadujuće ozbiljan za svoje godine, svakom treningu pristupa s punom dozom odgovornosti. Iako je njegova standardna pozicija lijevo krilo, solidno se snalazi i kao pivot. Odi-grao je veći broj pripremnih utakmica, pa iako su mu protivnici bili mahom iskusniji i tjelesno dosta jači od njega, s njima se ravnopravno nosio. Ima u sebi tu svakom igraču neophodnu dozu sportske drskosti, a zahvaljujući vrlo izraženom voljnom momentu i izgrađenim radnim navikama, predviđam mu lijepu rukometnu budućnost.«

GORDANA CVIJIN, MATURANTICA SUBOTIČKE GIMNAZIJE »SVETOZAR MARKOVIĆ«

Pravljenje FRIZURA KAO HOBI

Kada sam svladala pletenje raznih pletenica, počela sam praviti i ostale vrste frizura

i na sebi. Na sebi je mnogo teže praviti frizure, jer te poslije nekog vremena zabole ruke, ali i to se vremenom uvježba. Danas frizure pravim prvenstveno prijateljicama i sestrama, kada im je potrebno za bilo koju prigodu.

KUŽIŠ?! Kako se razvijao ovaj tvoj hobi, gdje nalaziš inspiraciju?

Kada sam svladala pletenje raznih pletenica, počela sam praviti i ostale vrste frizura, bile to samo lokne ili neke svečanije punde i frizure. Kada pravim frizure, nekad, osim ako ima određenih želja, ne

KUŽIŠ?!: Bliži se maturalna večer, što preporučuješ maturanticama – koje frizure su uvijek popularne?

Svatko ima svoj ukus naravno, ali raspuštena kosa s loknama ili neka elegantna punđa uvijek su dobre za takve svečanije prigode.

znam točno što ću napraviti, već kad krenem praviti onda mi dođe neka ideja.

KUŽIŠ?!: Neke frizure izgledaju komplicirano. Je li to samo prvi dojam ili bi ih i drugi mogli lako napraviti?

Mnogima se čini kako je to komplicirano, ali u suštini nije. Mislim da bi svatko

mogao to raditi, jedino je potrebno malo mašte i uvježbanosti. Ako znaš plesti »riblje kosti« ili praviti lokne onda možeš lako napraviti čak i neku elegantniju frizuru.

KUŽIŠ?!: Pratiš li trendove u svijetu frizura, ili pak voliš raditi nešto klasičnije?

Iskreno, ne pratim trendove, više volim klasičnije stvari, ono što nije previše komplicirano za pravljenje, a lijepo izgleda i ne izlazi iz mode.

KUŽIŠ?!: Što je važno posjedovati za pravljenje frizura? Je li za to potreban talent ili samo vješte ruke?

Talent svakako puno pomaže, ali mislim da bi svatko tko bi se malo potrudio mogao napraviti nešto. Također, na internetu ima puno tutoriala koji pokazuju kako praviti frizure sebi i drugima. Osobno, pratim kanal na Youtubeu koji se zove – »Lets make it up«.

KUŽIŠ?!: Imaš li neke savjete za mlade djevojke koje se možda žele oprobati u pravljenju frizura?

Treba vremena i strpljenja. Ja se već 4 godine bavim time, naravno amaterski, i svaki put naučim nešto novo i tako se usavršavam. Treba voljeti to i prvenstveno uživati.

Maja Brustulov

Gordana Cvijin je maturantica subotičke Gimnazije »Svetozar Marković«, gdje pohađa opći smjer na hrvatskom jeziku. Pokraj školskih obveza, ona uspijeva odvojiti vrijeme i za svoj hobi, pravljenje frizura. Prošlo je ljeto radila u salonu kod tete gdje se bavila pranjem kose, bojenjem, feniranjem, a uspjela je usavršiti i pravljenje pletenica, koje dosta koristi u svojim kreacijama. Pletenice voli kombinirati s elegantnim frizurama. Za sada joj je ovo samo hobi, ali joj je drago da ima neku rezervu za budućnost. U razgovoru otkriva trikove za lijepe frizure, pa možda uspije i vas inspirirati da probate napraviti nešto za matursku večer ili neku drugu posebnu prigodu.

KUŽIŠ?!: Kada si počela praviti frizure i kako si došla na ideju da praviš frizure i drugima?

Frizurama sam se počela baviti prvenstveno na drugima, pa tek poslije na sebi. Sve je počelo kada sam krenula u srednju školu. Ne znam točno kako, ali sam spontano počela, više iz znatiželje, plesti pletenice i »riblje kosti« svojim prijateljicama iz odjela. U početku je to bilo veoma lošeg izgleda, ali vremenom sam se usavršila. Kada sam naučila na drugima, probala sam

LITERA

Klub

Hladno je i nema puno ljudi. Mračno je i glasna glazba trešti svuda oko mene. Ispunjava moje uši i moj vrat i moje nozdre, na neki čudan način pokreće moje tijelo. Ne znam zašto se krećem, ali moje tijelo reagira na tu glazbu na nekakav prirodan način. Ne želim zapravo plesati, ali me vibracije i tempo obuzimaju i kontroliraju. Nekako je i zapanjujuće koliko zapravo nemam kontrolu nad svojim tijelom. Uzimamo naše prvo piće. Kisela voda, pivo i bambus. Kiflice su u sredini stola i nikome, naravno, ne pada na pamet probati ih. Pogled mi, u dokolici, pada na DJ-a. Cijelu ovu noć on će samo komponirati, spajati i puštati dosadnu, sto puta odslušanu glazbu, uz koju će se bacati i lomiti svijet oko njega. Ovaj kafić je sad cijeli njegov svijet i svi mi smo njegova publika, njegova tijela koja će on tako vješto bacati ritmovima svoje glazbe, koja čak nije ni toliko dobra. Tekstovi pjesama poslušani, naučeni i zaboravljeni po tisućiti put bit će poslušani još jednom, a on će ih besramno povezati s nekim elitnim ritmom iz Amerike. Vrlo je mistična atmosfera zapravo. Oko svojih kvadratastih stolova svi se nezgrapno gibaju, poput zombija, pokušavaju izgledati hladno i čak nedodirljivo u ovom stadiju kad ih »opijum« još nije ponio. Svi su uzvišeni i tromi. Njihova tijela ne odstupaju od jednog mjesta koje su zauzeli. Neki se samouvereno kreću od stola do stola, pričaju s drugim ljudima koje poznaju i naručuju piće, ali neki jednostavno stoje i klimaju se kao drmusavi zub u pokušaju reinkarniranja pokreta devedesetih. To više nisu ljudi, to su tijela. Ona se tresu u mjestu, iz jednog koraka u drugi, beživotno i besmisleno. Glazba je zapravo i više nego živa, ona se odbija od zida do zida, ulazi u svaku poru i zalazi među svaki kutak prostorije, ona golica čula i tjera te da skačeš, da uništavaš, da se ponašaš ludo i neograničeno, ali iz nekog čudnog razloga to ipak ne činiš. Smireno prelaziš iz jednog koraka u drugi i to će biti cijeli tvoj plesni nastup idućih pola sata. Sve dok tempo zapravo ne uspori. A kada uspori i kada taj savršeni, krupniji DJ s bradom tridesetogodišnjaka ne počne miksat narodnjake i teške ritmove tehna, tek ćeš onda početi dizati ruke i svoje tijelo bacati u ritmu realne glazbe. Postajem hrabriji i samouvjereniji i slušam savjete drugih i svog unutaršnjeg »ja« i uzimam sebi drugo, pa i treće piće. Puno mi je vremena zapravo trebalo da odem do tog šanka i naručim sebi jedno. A kada sam to i uradio zapravo i nije bilo toliko strašno. Ne bih mogao opisati zašto sam dobrih pet minuta razmatrao taj postupak, a da ga ne opišem anksioznošću. I počeo sam sam sebe omalovažavati zbog toga, ali sam uvidio kako i ostali pate od te čudnovate bolesti. Zapravo, mnogi drugi ljudi u toj mračnoj, ekstatičnoj prostoriji su se ustručavali svoje tijelo zadovoljiti alkoholom i otići do šanka i naručiti sebi piće koje žele. Potrebno je svega par kulturnih riječi koje sadrže uloške poput »molim« i »hvala«, ali se polovica ljudi i dalje plašila učiniti sebe sretnim. Na kraju krajeva, nitko ne uzima to piće isključivo radi toga da bi se napio – oni uzimaju to piće kako bi se opustili i kako bi bili sretni. A zar to ne pokušavamo, ultimativno, uraditi svi mi u našim životima? Tražimo pravi put do sreće, biramo one načine i one savjete koji će nas dovesti do željenog odredišta: mira i sreće. Netko će sebe voditi religioznim putovima, ali na tim putovima on ne smije zaboraviti i na ostale putove. Čovjek ne može tražiti sreću, a pritom ne snositi posljedice za sve ostalo što donosi ta sreća. Kao što ni pijan čovjek ne može izbjeći mamurluk. Ako želimo sreću, onda moramo poštovati i sva pravila ljubavi i tolerancije koje nalaže religija ili neka druga filozofija koju odaberemo (jer religija zapravo jest samo jedna od životnih filozofija). A mnogi ljudi u ovoj prostoriji kao svoju religiju ovoga su puta izabrali alkohol. I to ne po prvi put; po peti ili deseti ili pedeseti. I svi su vrlo dobro svjesni posljedica koje ono donosi, i njih se ne plaše.

Kako glazba usporava, mogu se uočiti razne prilike koje ne bih sreo u običnom životu. I u tome je čar svega ovoga – ljudi iznose iz sebe svoje najbolje i svoje najgore. Na njihovim licima očitava se bol ili sreća u svakoj pjesmi, na svakom licu može se pročitati što osjeća kada teče određeni dio pesme. U takvim trenucima osoba iznosi cijeli svoj život i sve svoje patnje na dlan svim ostalim licima u prostoriji, tako javno i tako slobodno da nikoga nije ni briga, jer to svi rade. Svi su slobodni i svi su sretni i svi su bezgrešni i svi su tako vrelo pijani, da nije više bitno koga držiš u ruci ili što, i više nije bitno koju pjesmu pjevaš i zašto, već je jedino bitno koliko emocija unosiš u to. A na kraju krajeva, svi unose sve svoje emocije u sve, jer je tempo sada usporio do takvih razina da i oni koji nisu popili ništa, osjećaju nalete melankolije i nostalgčnosti.

(nastavit će se...)

Ivan Kovač

Ukoliko pišete te želite da i vaši književni radovi (proza, poezija, esej...) budu objavljeni u rubrici »Litera«, možete ih poslati na naš e-mail: kuzis07@gmail.com.

Stereotipi i predrasude

Uopćavanja nisu dobra, baš kao i spekulacije o kraju iz kojeg netko dolazi ili govoru kojim se služi. Treba se fokusirati na suštinska pitanja u međuljudskim odnosima

Kad dođe ispitni rok, razlike kao da se brišu. Jednaki smo u »slatkim mukama« i ne opterećujemo se tko je otuda, kakav mu je govor ili temperament. No, postoji nešto usađeno u nama samima i koliko god se trudili izbjegnuti utisnute predrasude i vjerovanja u stereotipe, ne možemo im se tako lako oduprijeti.

Stereotipi nas okružuju i gotovo svaki dan možemo pročitati u novinama ili na internetu o toj temi. Najčešće ih možemo susresti u vicevima i slatko se nasmijati, ali oni zapravo postoje među nama kao ustaljeno mišljenje o pojedinoj skupini ljudi. To je ustvari mentalna iskrivljena slika koju smo stvorili, kako zbog medija, tako i zbog sredine u kojoj živimo. Generacijama se prenose informacije o osobinama drugih i različitih od nas, pa ako su nam ih »usadili«, upleli smo se u mrežu stereotipa i predrasuda.

Kad živite u nekoj, najčešće većoj sredini (poput metropole), prvo što ćete primijetiti je šarolik govor. Ako studirate u Zagrebu kao ja, gdje god se okrenete nećete susresti samo Zagrepčane. I to ne govorim samo za fakultet, jer je poznato kako na sveučilište u glavnom gradu Hrvatske dolaze studenti iz svih dijelova te države, a i inozemstva, poput nas vojvođanskih Hrvata. Daleko od toga da je to loša stvar. Dapače, što više kultura upoznaš, to si bogatiji! Kako je Hrvatska prešla u EU, otvorila su se mnoga vrata za studente s drugih sveučilišta diljem Europe, a i naše studente koji bi se htjeli okušati u Erasmus + programu. No, što nas više ima, mišljenja se umrežavaju i stvara se određena slika u društvu. Tako smo za vrijeme fakulteta i samog života u Zagrebu naučili pojedinosti o našim kolegama koje nismo znali i sami su nam otkrili koliko su stereotipi o njima (ne)točni.

Purgeri

Počet ćemo s »matičnim« studentima, našim dragim Zagrepčanima koje često nazivamo purgerima. I sam naziv »purger« kojim ih oslovljavamo već je unaprijed iskrivljena slika. Za osobu koja živi u Zagrebu i ima par generacija koje su živjele prije njega u tom gradu, može se reći da je purger. Za one koji vuku korijene iz drugih dijelova zemlje ne može se reći ista stvar. Za mještane metropole možemo čuti kako nemaju smisla za humor, da su škrti i prepotentni. Po internetskim forumima često možete susresti anegdote o Zagrepčanima i sami povjerovati u priče. Sama mogu reći kako je je fenomen stereotipa doista varka. Za ove gotovo dvije godine, koliko sam ovdje, zasigurno mogu reći kako poznajem nekolicinu Zagrepčana i da su mi iznimno dragi i u nekoliko situacija se uopće nisu pokazali kao škrti. Jedna takva osoba je i moja kolegica s fakulteta koja je uz sve to i iznimno duhovita! Nije nužno da su stereotipi netočni, sigurno se može naći u bilo kom gradu većina prepotentnih, uobraženih momaka, ali se to ne mora vezati uz mjesto. Ima ih svugdje. Puko generaliziranje samo stvara zablude i možda nekome i nećeš pružiti šansu jer imaš predrasude čim si čuo govor dotične osobe.

Dalmatinci i Istrani

Suprotnost njima, kako po govoru i mentalitetu, jesu Dalmatinke i Dalmatinci. Njihov moto je »lagano« i dok pričaš s njima imaš osjećaj da su toliko komforni sve dok ne dođe trenutak »deadline« za predaju eseja, seminarskih radova ili noći pred ispit. Tad samo čuješ »ajme« i kukanje do zore. Za njih možemo čuti kako su lijeni, da vole popiti i puno spavati. Iz mog iskustva mogu reći kako je sve točno što sam čula o njima.

No, s njima mi je jako ugodno jer se smijem do suza, kako oni kažu – na njihove »baze«.

Za Istrane (Istrijane) uvijek možeš čuti kako su liberalni i suvremeni (utjecaj susjedne Italije) i još jedna zgodna stvar – otvoreni su i ugodni. Na fakultetu ima par cura koje su iz tog kraja i uvijek su vedre i raspoložene za razgovor i same su potvrdile teoriju o njihovoj Istri!

Na sjeveru Hrvatske nalazimo Zagorje i Međimurje. Zagorce rijetko tko može razumjeti što pričaju ako se ne služe standardnim govorom. Imaju svoj dijalekt i međusobno se slažu, ali za ostatak su nepoznanica. I za jedno i za drugo područje govori se o narodu koji jako puno radi, a također nakon radne smjene voli puno popiti!

Nismo zaboravili na Slavonce! Samo što njih rjeđe susrećemo po Zagrebu – Osijek je postao ozbiljan studentski grad i puno Slavonska ostaje studirati u svojoj regiji na istoku Hrvatske. Za njih važi mišljenje da su velikodušni, pomalo naivni i blagi.

I šećer za kraj: Vojvođani u Zagrebu. O nama nemaju ustaljeno mišljenje, jer naše grupacije nema toliko u metropoli. Do sada nas, kakav sam stekla dojam, doživljavaju uz sljedeće reakcije i zaključke. Primjerice, kada čuju odakle dolazimo to ih potakne na priču o povijesti dvaju susjednih naroda. Uglavnom, gledaju na nas kao ugodne i njima egzotične ljude zbog vojvođanskog naglaska.

Kad smo već upoznati sa stereotipima koji vladaju u našem društvu, treba znati ograditi se od mišljenja i ne generalizirati. Jest da je to nije uvijek jednostavno, ali kako bismo postali zreliji i samim tim bolji ljudi, treba se fokusirati na suštinska pitanja u međuljudskim odnosima. Jedino je to važno, a ostale spekulacije o krajevima iz kojih netko dolazi ili govor kojim se služi nisu uopće važne.

Donna Diana Prčić

Daft Punk

NAJBOLJI ALBUMI POPULARNE GLAZBE: VAN MORRISON – »ASTRAL WEEKS« (1968.)

Impresionistička ploča tijekom svijesti

Nakon što se raspala najbitnija skupina britanskog R&B-a, sjevernoirski Them, njihov je frontman, pjevač, usni harmonikaš i povremeni saksofonist Van Morrison ostao bez ugovora, skupine i ideja. Zaputio se u SAD, gdje je na brzinu od ostataka snimaka s Them i sjajnim singlom »Brown Eyed Girl« sklopao prvi solo album, zasnovan na mladosti, inicijaciji i prošlosti, koja je već naglašena na albumu »Blowin' Your Mind!« iz 1967. godine.

Kada je 23-godišnji Van Morrison ušao u studio snimiti neponovljivi i magični album »Astral Weeks«, ovaj se kantautor i multiinstrumentalist iz Ulstermana

u Sjevernoj Irskoj ipak nije morao puno dokazivati. Imao je hit »Gloria« s Them, te spomenutu »Brown Eyed Girl«, a ipak je tulumario po Bostonu i San Francisku, nemajući ideju-vodilju za istinski debi-album. No, kada se u New Yorku povezao s iskusnim jazz »macanima«, znao je, svi su znali, da će se iz svega izroditi nešto posebno.

Morrison je uvijek koketirao s jazzom, volio ga i slušao, usprkos faktu da su ga svi poimali kao folk-rock kantautora, a potom i kao bluesera, on je na albumu »Astral Weeks« konačno dao svojoj duši da se razigra, i skladbama u (irskoj) folk-blues-jazzy maniri te tekstovima na univerzalni

pijedestal digao storiju o svom odrastanju i dječštvu u Sjevernoj Irskoj. U žanru irskog folka, klasične glazbe, te općepriputne blues atmosfere, Van Morrison je uspio u tim žanrovima, sjedinjenim, stvoriti novi žanr, tzv. »glazbu tijekom svijesti« i svojim stihovima dati univerzalni smisao i savršenu formu za svoje višeslojne stihove. Album je, vjerovali ili ne, snimljen u nepune dvije i pol noći, uz minimalne autorove instrukcije glazbenicima.

Lirski, Morrison nikada ni prije niti kasnije nije bio toliko poetičan i samosvojan, introspektivan do patetike. Sve su pjesme fantastične, no izdvajaju se naslovna »Astral Weeks«, »Beside You«, »Madam George« te »Sweet Thing«, uzbudljiva pjesma od koje vas podilazi slatka jeza već pri prvim taktovima akustične gitare.

Da po Morrisona sve bude bolje, diskografska je tvrtka prepoznala u njemu umjetnika koji je sposobniji i umješniji u stvaranju (konceptualnih) albuma, no tvorca pop-pjesama, a kritičari su prepoznali vrijednost albuma, koji je od svoje objave do danas gotovo uvijek na listi 10 najbitnijih albuma rock glazbe.

Od naslovnice albuma do posljednje note, sve odiše oniričnim snoviđenjem i blakeovskim jedinstvom zemaljske ljubavi i nebeskim vezama, često i u religijskomu smislu. Impresionistička ploča tijekom svijesti nedostižno je ostvarenje koje, jednostavno, izmiče svim kanonima. »Bio sam doista zadovoljan albumom. Mislim da je bio najbliži glazbi koju sam htio stvarati. I još uvijek je tako«, izjavio je jednom prilikom Van Morrison.

Godine 1995. glasoviti i respektabilni »Mojo Magazin« proglasio je ovaj album drugim najboljim rock albumom svih vremena, nakon »Revolvera« skupine The Beatles, o kojemu smo pisali u prošlom broju »Kužiša«.

Robert Tilly

SUPERMAN

JOSIP ĐIDO VUKOVIĆ (1890.-1950.)

Najznačajniji politički lider bačkih Hrvata

Josip Đido Vuković najznačajnije je političko ime bačkih Hrvata. Rođen je u Bikiću 14. veljače 1890. godine. Nakon raspada Austro-Ugarske i postavljanjem granice na način da Bikić ostaje u Mađarskoj, on se seli u Suboticu. Bio je sudionik mirovne konferencije nakon I. svjetskog rata u Versaillesu, narodni zastupnik Narodne skupštine Kraljevine Jugoslavije, senator Banovine Hrvatske i zastupnik Ustavotvorne skupštine FNRJ. U trima državama je izdržavao zatvorske kazne iz političkih razloga. Bio je predsjednik subotičkog kotarskog ogranka Hrvatske seljačke stranke. Bio je aktivan i u »Pučkoj kasini«, te Nogometnom klubu »Bačka«. Osim u politici, poznat je i kao književnik i publicist. Smrt ga zatiče u Subotici 4. ožujka 1950. godine.

Ako i danas pogledate sajt HSS-a, naći ćete zabilješku Milivoja Prčića kako je Đido »bio sitan čovjek u crnom seljačkom ruhu i čizama, koji je bez ikakve sumnje imao odlučujući utjecaj na stvaranje političkog poimanja hrvatstva kod bačkih Bunjevaca i to zauvijek«.

U zabilješkama Stevana Mačkovića vidimo kako je Đido rođen u imućnijoj seljačkoj obitelji Vuković – Farkašević iz Gornjeg Tavankuta. Uzima za suprugu Mariju Grgić iz Bikića, koja mu donosi 100 lanaca zemlje u miraz, te se nastanjuje u tom mjestu. Mobiliziran je i ratovao je na talijanskoj fronti u I. svjetskom ratu.

U politici je prvo slijedio Bunjevačko-šokačku stranku, koja zatim kolektivno prelazi u HSS. Josip Vuković i dr. Mihovil Katanec siječnja 1926. dovode Stjepana Radića u Suboticu, koji pred oko 25 tisuća ljudi drži govor, nakon kojeg za govornicu dolazi Đido i ističe:

»Da nije bilo 70.000 subotičkih Hrvata ni sjeverna granica naše domovine ne bi bila ovdje, gdje je. Subotici i subotičkim Hrvatima se može zahvaliti što je granica nad Suboticom, a ne Novim Sadom.« Pokraj toga naglasio je i kako su oni očekivali slobodu, a dobili tutorstvo.

Zbog tekstova koje je Đido objavljivao u subotičkom »Nevenu« više puta biva osuđen na zatvorske kazne. Zbog velikih akcija protiv Đide i HSS-a, on ne uspijeva polučiti znatniji uspjeh na izborima. No, na čelu ogranka HSS-a ostaje i u najtežim danima, kada su u beogradskoj Skupštini ubijeni HSS-ovci Pavle Radić i Stjepan Basariček, te kada umire ranjeni Stjepan Radić, kao i kada je u Marseju 1934. izvršen atentat na kralja Aleksandra Karađorđevića.

Tijekom svih tih izbornih ciklusa Đido se suočavao s izbornim nasiljem, falsifikatima biračkih popisa, pa i kupnjom te krađom glasova, potplaćivanjem birača. HSS ipak radi punom parom, jača svoju udругu »Seljačka sloga« čiji se domovi podižu u u Tavankutu i Maloj Bosni. Neke skupove, poput onog zakazanog za svibanj 1939. godine u Šebešiću, vlasti zabranjuju. Žandarmerija prati Đidine aktivnosti.

Nakon sporazuma Cvetković – Maček od 24. kolovoza 1939. stvara se Banovina Hrvatska, ali u nju ne ulaze Batina, Darda, Sombor i Subotica. Ipak, Đido ulazi u Senat kao predstavnik HSS-a Banovine Hrvatske. Spor između Srba i Hrvata sve više bukt. Drugi svjetski rat prekida normalno političko djelovanje. Đido je boravio u Hrvatskoj, gdje je na 6 mjeseci bio zatočen u Pavelićevim logorima.

Na Dan Republike 29.11.1945. godine na Skupštini Federativne Narodne Republike Jugoslavije smjelo je rekao: »Ja s vama ne mogu kada nisam tog mišljenja, ja sam seljački demokratski političar i ne mogu biti komunist«, te je napustio dvoranu! Ubrzo biva izoliran, pa zatvoren u logor Kničanin, odakle ga puštaju tek na intervenciju najuglednijih vojvođanskih komunista Hrvata. Boravci u zatvorima pridonijeli su njegovoj ranoj smrti.

U svom književnom radu hrvatskoj je književnosti pridonio svojim pjesničkim, satiričarskim i publicističkim uratcima. U njegovu pjesničkom opusu najbrojnije i najznačajnije su mu pjesme rodoljubnog i borbenog duha.

Nikola Perušić

ZANIMLJIVA DISCIPLINA

PARKOUR - prirodna vještina kretanja

Parkour nije ni ekstreman, ni opasan. Svaka osoba koja kvalitetno trenira dobro je upoznala domete vlastitog tijela i ima odličnu kontrolu nad njim, kaže Saša Ševo

U posljednje se vrijeme sve češće u javnosti spominje vještina pod nazivom parkour, a fotografije ljudi koji bez ikakvih tehnoloških gadgeta uz pomoć samo svog tijela svladavaju naizgled nepremostive prepreke, ostavljaju bez daha. Sami korijeni te na prvi pogled teške i zahtjevne discipline sežu do početka prošlog stoljeća kada je časnik francuske ratne mornarice Georges Hébert osmislio i trenirao svojevrstu »prirodnu metodu – 'méthode naturelle', sport koji je za temelj imao fizičko gibanje u cilju što efektivnijeg kretanja po okolišu. Pri tome se koristio elementima gimnastike, atletike, penjanja i borilačkih vještina. »Méthode naturelle« dalje su nakon 50-

ih godina 20. stoljeća razvijali Raymond Belle, te njegov sin David koji je ujedno i službeni tvorac parkoura. Naziv »parkour« je izmišljena riječ koja je nastala od izraza »parcour« koji predstavlja prepreke za konje, samo je slovo »c« zamijenio slovom »k«.

INSTRUKTOR SAŠA

Ovom se disciplinom bavi i naš sugovornik Saša Ševo, mladić koji je počeo u Kuli »skakati«, te postao instruktor parkoura i osnovao prvu školu u Novom Sadu. Nakon toga usavršava svoje vještine te odlazi u Zagreb i s prijateljem otvara Parkour školu, koja radi i danas. Saši parkour

postaje dio života. Obilazi razna mjesta, države, te upoznaje nove ljudi i usavršava svoje tehnike i prenosi ih na druge.

Parkour je vještina koja zahtijeva potpunu koncentraciju, dubinsku percepciju prostora, procjenu daljine, rizika, te vlastite mogućnosti. Razvija fizičku kondiciju, spremnost, snagu, izdržljivost, hrabrost, koncentraciju, samopouzdanje...

»Svatko može napraviti jedan kvalitetan trening, ali neće ustrajati u njemu ako svoje tijelo ne prilagodi naporu koji ga očekuje. To i jest bit parkoura: da se prilagodite onome što imate svuda oko vas. Poanta parkoura je biti prirodan, oslanjati se na svoje realne mogućnosti, te jačati ih treningom, iskorištavati svoje tijelo kao prirodan instrument kretanja. Inače, može ga trenirati svatko bez obzira na godine starosti i spol. Parkour je zabavan, opuštajući, vrlo zanimljiv fizički rad koji oslobađa od stresa. Saša ističe i kako je za mnoge od njih parkour stil života, cilj treninga jest prilagoditi se okolini, a ne da prepreke i okolinu prilagođujemo sebi«, kaže Saša.

TRENING I KONTROLA

Ljudi dobiju krivi dojam pod utjecajem raznih filmova i medija kako se radi o ekstremnom, opasnom sportu. Međutim, parkour nije ni ekstreman, ni opasan, a nije ni sport. Svaka osoba koja kvalitetno trenira dobro je upoznala domete vlastitog tijela i ima odličnu kontrolu nad njim, tako da neki, recimo, skok neće napraviti pod utjecajem adrenalina nego će dobro razraditi plan kretanja prije nego krene u »akciju«.

»Dakle, sve elemente radimo s maltene stopostotnom sigurnošću i radi toga parkour nije ekstreman. Ključna riječ je 'kontrola'! S druge strane, parkour nije sport jer on nije natjecateljska disciplina, već je njegov cilj pomaganje razvijanja kreativnosti kod izvedbe nekog kretanja kombinirajući razne elemente do neke točke. Svaki pojedinac ima neki svoj cilj i svatko želi razviti neke druge fizičke vještine (više skočiti ili brže se kretati itd.), tvrdi Saša.

Prije godinu i pol otvorena je i Parkour škola, polaznicima omogućuje da upoznaju tu iznimnu vještinu, treniraju, te razvijaju svoje kretanje. Nastava traje čitavu školsku godinu, a odvija se po dva puta tjedno. Svaku skupinu sačinjava do 30 učenika od 14 godina starosti pa nadalje.

Antonija Sudarević

AMERIČKA PRIČA

Toliko različitih ljudi po svim mogućim kriterijima, na jednom mjestu ima samo u najvećem američkom gradu New Yorku. I zamislite, nitko nikome ne smeta

Neki od prijatelja iz domovine/otadžbine koji su me u ove skoro tri godine došli posjetiti ovdje u New Yorku ostali su u najmanju ruku zatečeni sveopćom različitosti koju su susreli na ovom tlu. Toliko drugačijih ljudi po boji kože, po nacionalnosti, jeziku, kulturi, civilizaciji, tradiciji, navikama, običajima, izgledu... Sve to na jednom mjestu, u jednom gradu, moguće je sresti samo u najvećem megapolisu u SAD-u. Ima različitosti daleko i u drugim krajevima svijeta, pa i kod nas kod kuće, ali ovakva koncentracija »svih i svakakvih« moguća je i postoji samo u New Yorku.

BOJA KOŽE, NACIONALNOST, VJERSKA PRIPADNOST ...

Dok hodate primjerice 5. avenijom u prvih 5 minuta susrest ćete: bijelce, više vrsta – od visokih i plavih, vjerojatno podrijetlom iz Njemačke ili Skandinavije, preko riđih potomaka Iraca, Engleza i Škota, smeđih, s pradjedovima iz tko zna kojeg dijela Europe ili Južne Ameike, do crnomanjastih s precima iz Italije ili Grčke; crnce, također više vrsta – od Afroamerikanaca kojih je najviše i najlakše ih je identificirati, preko ljudi sasvim tamne puti, prva ili druga generacija Afrikanaca na američkom tlu, do nove rase nastale miješanjem crnih i bijelih predaka, ili onih koje je teško svrstati isključivo u bijele ili isključivo u crne, poput recimo Arapa ili Perzijanaca; žute, naravno opet više vrsta – od Kineza, preko Korejanaca i Vijetnamaca, do Tajlandana i tko zna kojih još. Svi oni hodaju svojim poslom ne obazirući se jedni na druge, bar ne u onom smislu da se čude razlikovanju jednih od drugih. Međusobno normalno komuniciraju, druže se, idu za svojim interesom.

Jednako kao što ih ima različitih po rasi, nacionalnosti, jeziku, podrijetlu i ostalim sastavnicama identiteta, ima ih puno različitih i po osobnim opredjeljenjima koja su naoko odmah vidljiva. Recimo, normalno je vidjeti zagrljeni par muškaraca u romantičnoj šetnji Central parkom, ili zaljubljeni

par djevojaka koje razmjenjuju nježnosti u metrou. Nije neuobičajeno vidjeti niti muškarca koji sebe doživljava kao ženu, te se stoga tako i odijeva, frizira, manikira i šminka, kao i ženu koja drži da je muškarac, te tako i izgleda i ponaša se. U istom gradskom autobusu lako je sresti prezbiterskog svećenika i židovskog rabina, a na ulici nije potrebno puno prepješačiti da biste susreli hodžu, indijskog, tibetanskog ili nekog drugog vjerskog učitelja.

DUBINA DŽEPA, OPREDIJELJENOST, JEZIK...

Ako ćemo dalje o različitosti, u istoj ulici na Manhattanu, ispred iste prodavaonice, u roku od nekoliko minuta pa i manje, proći će multimilijunaš u potrazi za novim primjerkom firmirane odjeće ili nakita, i korisnik socijalne pomoći u potrazi za toplim obrokom. Na ulicama ćete jedan za drugim vidjeti luksuzni Buick ili Cadillac sa službenim vozačem i vlasnikom na zadnjem sjedalu, ali i mala i jeftina japanska i korejska vozila. U prodavaonicama, jednoj do druge, možete kupiti basnoslovno skupu američku ili japansku tehničku opremu, ali i jeftine kineske aparate i uređaje. Sve je to New York, za svakog ima mjesta, za svačiji džep ima robe, nitko nikom ne stoji na putu, niti tko kome smeta. Eventualni

incidenti mogu biti samo pojedinačna pojava, a takvih ima svugdje po svijetu. Kada je ljetos na Manhattanu održan tko zna koji po redu Gay pride, zadatak policije bio je samo usmjeravati zainteresirane tisuće građana da se u povorku uključuju na kraju kolone, a na početku, gdje su svi htjeli. Fantomke preko lica, bejzbol palice, kame-nice, uvrede, prijetnje, juriši i slično? Ma dajte, molim vas.

I za kraj, još jedna zanimljivost: argument koji se kod nas (u našem dijelu Europe) prečesto koristi kao opravdanje za nametanje većinskog jezika u manjinskim sredinama – da svaki građanin mora savršeno govoriti »državni« jezik, jer eto probaj u Americi ne znati engleski – uopće nije istinit. Itekako čovjek može živjeti, raditi i proživjeti cijeli svoj vijek u SAD-u ne znajući niti slova na većinskom engleskom jeziku. Razlika je samo u tome što u tom slučaju dotični ima vrlo ograničene mogućnosti. U svakom slučaju to nije problem ni većine niti države, nego njega samog. I to je sve.

Zato mi smiješno djeluju vijesti iz rodnog kraja kako je nečija ovakva ili onakva pripadnost, ovakvo ili onakvo opredjeljenje, nečiji predmet bavljenja. U razvijenom svijetu ljudi žive svoje živote, što ne znači da su neosjetljivi na tuđi poziv za pomoć. Dapače.

Tomislav Perušić

Vodena para oko najvećeg asteroida

Ne radi se o velikoj količini – tek 6 kilograma po sekundi – ali zabilježeno je kako vodena para dolazi iz dva područja u blizini Ceresa, najvećeg asteroida u našem Sunčevom sustavu.

Astronomi su u časopisu »Nature« izvijestili kako je svemirski opservatorij Herschel zabilježio vodenastu spektralnu liniju u pojasu dalekog infracrvenog zračenja valne duljine od 538 nanometara. Ceresova orbita oko Sunca nalazi se između Jupiterove i Marsove i on je prijeđe u razdoblju od 4,6 godina. Putanja asteroida donekle je eliptična, stoga njegova udaljenost od Sunca varira. Sunčeva svjetlost najviše zagrijava Ceres onda kad mu je najbliži, a upravo je u to vrijeme Herschel detektirao vodenu paru, što ukazuje na to da Sunce Ceresu čini upravo ono što čini i kometima – pretvara vodeni led u plin. Postoji mala mogućnost i da se radi o »gejzirimima«, poput onih koje je zabilježila u studenom 2009. svemirska letjelica Cassini na svom preletu kraj Saturnova mjeseca Enceladusa. Riječ je o jedinstvenom svemirskom fenomenu – fontane zarobljenog leda uzdižu se s malog mjeseca promjera 500 kilometara, a pretpostavka o postojanju tih fascinantnih prizora je postojanje podzemnih voda. Više ćemo saznati u veljači 2015. kad NASA-ina letjelica Dawn uđe u orbitu Ceresa i pruži nam pogled izbliza na asteroid otkriven još davne 1801. godine.

Skype donosi bolju sinkronizaciju

Microsoftov komunikacijski softver Skype dobio je najnoviju nadogradnju, koja donosi nekolicinu poboljšanja u odnosu na prethodnu inačicu. Najvažnija novost je da će nakon ažuriranja sve poruke koje je korisnik razmijenio sa svojim kontaktima biti sinkronizirane na svim uređajima tog korisnika. Jednom započet chat primjerice preko tableta, moći će lako biti nastavljen putem mobitela ili Skypea na desktop računalu. Ovim se zapravo rješava problem koji su doživjeli mnogi korisnici, a to je slučaj kada su određene poruke na jednom uređaju označene kao pročitane, a na drugom kao nepročitane.

Osim toga, nadogradnju su doživjele i »push« notifikacije, koje simultano obavještavaju korisnika o dolasku nove poruke na svim njegovim aktivnim uređajima. Nova inačica Skypea na mobilnim platformama dodatno je optimizirana i što se tiče potrošnje baterije, kažu iz Microsofta, piše bug.hr.

Podrijetlo plavih očiju

Ostaci čovjeka iz kamenog doba, čiji nam geni govore kako je imao plave oči i tamnu kožu, otkriva da su se plave oči proširile europskom populacijom prije nego li bljeđe nijanse kože.

Na otkriću je radio međunarodni tim istraživača, među kojima je bio i profesor Rick Sturm s Instituta za molekularne bioznanosti sa Sveučilišta u Queenslandu, koji je analizirao genom izvučen iz zuba

prešli iz lovaca-sakupljača u poljoprivredna društva, a dr. Sturm kaže: »Pronašli smo dokaze u genima čovjeka iz mezolitika koji su utjecali na to da je taj čovjek vjerojatno imao tamnu kožu i kosu, ali i plave oči. Ta kombinacija gena je jedinstvena i više ne postoji kod suvremenih Europljana i daje nam naslutiti da su se geni za svjetliju boju očiju pojavili prije gena za svjetliju kožu.« Tim pod vodstvom znanstvenika s Instituta za evolucijsku biologiju u Španjolskoj i znanstvenika sa Sveučilišta u Kopenhagenu u Danskoj istražio je i gene povezane s imunitetom i prehranom. »Ovaj lovac-sakupljač iz doba mezolitika nositelj je gena za netoleranciju na laktozu i nemogućnost probavljanja mliječnih proizvoda, te dokazuje prehranu u koju je uključeno malo škroba«, nastavlja dr. Sturm. »Ovaj je genom u izravnom kontrastu s genomom čovjeka-poljoprivrednika iz neolitika, koji je mogao probaviti veću razinu laktoze u mlijeku i više škroba iz zrnja. Međutim, geni za imunitet slični su između lovaca-sakupljača i poljoprivrednika, što nam kazuje kako je prijelaz europske populacije na poljoprivredu uzrokovao promjenu u prehrani, ali ne i promjenu kod imuniteta«, piše portal znanost.geek.hr.

7.000 godina starog kostura iz Španjolske. Znanstvenici su se na dali razumijevanju evolucijskog činitelja zbog kojeg su rani ljudi

Nepoznato biće divovske veličine!

Na dubini oko 1,5 km u vodama Arktika ruski znanstvenici iz Vladivostoka otkrili su dosad nepoznato biće divovske veličine. Znanstvenici su istraživali arktički šelf na dubini od 1.600 do 2.000 metara.

Pomoću specijalnog aparata Klavesin registrirani su sitni djelići nekog živog organizma, no nije bilo moguće odrediti o kojem se organizmu radi. Proučavajući dalje, znanstvenici su shvatili kako je to biće divovskih razmjera. Taj monstrum bacio se na uređaj te ga počeo drmati, nakon čega su na njemu ostale vidljive ogrebotine i udubljenja. Članovi ekspedicije odlučili su upitati biologe te su im pokazali snimku iz arktičkih voda, a oni su potvrdili kako ta vrsta živog organizma nije poznata čovječanstvu, piše portal danas.hr.

ELEKTRIČNI NAPON putem sobne biljke

Kao što već znate, biljke mogu stvoriti energiju iz Sunčeve svjetlosti putem fotosinteze. Solarne ploče kreirane su kako bi učinile istu stvar, iako se ispostavilo kako su bolje u tomu od biljaka. Neke od njih i do deset su puta učinkovitije u proizvodnji električne energije. Međutim, taj proces ipak nije u potpunosti savršen. Upravo iz tog razloga, jedan je laboratorij odlučio kom-

binirati prirodu i suvremena znanstvena dostignuća i zapravo je uspio »izvaditi« energiju ravno iz biljaka prekidajući fotosintezu kako bi stvorio istinski zelenu energiju. Tijekom fotosinteze biljke koriste vodu i ugljikov dioksid kako bi stvorile energiju u obliku škroba i šećera. Kisik je zapravo nusprodukt fotosinteze i formiran je nakon što enzimi razdvoje molekule vode. Ioni i elektroni vodika također se formiraju u tom koraku, te nastavljaju

dalje izvoditi ostatak postupka. Fotosinteza je pokretala biljni svijet oko 450 milijuna godina, ali sada je tim znanstvenika sa Sveučilišta Georgia pronašao novi način korištenja tog procesa kako bi uspješno odgovorio na rastuće potrebe čovječanstva za električnom

energijom. Nakon što enzimi jednom razdvoje molekule vode, nanocjevčice izvlače nove nevezane elektrone prije nego što oni mogu ući u lanac prijenosa elektrona. Taj se postupak postiže izmjenom tilakoida, koji su zapravo strukture unutar kloroplasta gdje se javljaju reakcije na svjetlost. Elektroni tada bivaju usmjereni prema provodniku i generiraju električnu energiju. Testirajući tako dobivenu električnu energiju iz biljke s onom koju su proizvele solarne ploče, istraživački je tim otkrio kako je električna energija dobivena iz biljke čak dvaput snažnija od one u solarnim ćelijama. Budući da znamo kako su biljke inače puno manje učinkovite od solarnih ćelija u generiranju energije dobivene od sunca, ovi su rezultati prilično iznenađujući, ali ohrabrujući. U budućnosti, biljke bi se tako mogle koristiti za proizvodnju energije u kućanstvu i to za napajanje svakodnevnih predmeta poput svjetiljke, televizora i računala.

12-godišnjak napravio jeftini pisač za slijepe

Shubham Banerjee, 12-godišnji učenik sedmog razreda jedne osnovne škole u Kaliforniji, za školski znanstveni festival odlučio je napraviti jeftini pisač namijenjen slijepim osobama. Takvi pisači inače stoje barem \$2000. Banerjee je sastavio svoj pisač koristeći \$350 vrijedan Lego Mindstorm EV3 set kocki te nekoliko dolara vrijedni alat. Na postojeći poznati koncept pisača uveo je softverske i hardverske preinake čiji je rezultat jeftini pisač Braigo koji ispisuje slova na Brailovu pismu. Braigov kontroler je namješten da prelazi preko svih slova abecede, odabrano slovo se ispisuje na roli papira za kalkulatore. Glava za ispis slova je obična pribadača.

Pisač je trenutačno vrlo spor, no potvrđuje ispravnost Banerjeeva koncepta. On već priprema iduću verziju pisača koji će brže raditi te će moći ispisivati cijele stranice teksta na Brailovu pismu, prenosi Bug.hr.

TS »RINGIŠPIL« IZ SLAKOVACA (RH)

Riječ »ringišpil« podsjeća ih na kirbaje gdje je sve veselo, puno energije i boja, te svojim nastupima također žele stvoriti takvu atmosferu* Osim albuma, najavljuju i duet s Željkom Samardžićem

Hrvatskoj i po inozemstvu, a da se dobar glas daleko čuje dokazuje i sljedeći nastup, u Zürichu. U svega tri godine aktivnog djelovanja na sceni uspjeli su napraviti popriličnu listu poznatih izvođača s kojima su nastupali, a oni izdvajaju Miroslava Ilića, Harisa Džinovića, Sašu Matića, te Najbolje hrvatske tamburaše. Osim brojnih obrada imaju i nekoliko svojih pjesama i spotova, među kojima su najpopularniji singlovi »Sjeti me se sjeti«, »Ako odeš« i »Abrakadabra« koji će ući i u njihov prvi album, što je njihov idući. U

Mladi i uspješni tamburaši

Prošlogodišnje Prelo Mladeži DSHV-a mnogi su zapamtili zbog sjajnog provoda, za koji su velikim dijelom zaslužni i »tamburaši koji sviraju baš sve«. Na veliko oduševljenje svih obožavatelja, tamburaški sastav Ringišpil i ove je godine bio pozvan u Suboticu na isto prelo, te opravdao očekivanja sudionika manifestacije zabavljajući ih do kasno u noć.

Ovaj mladi i nadareni bend iz Slakovaca, tj. okolice Vinkovaca, čine pet tamburaša i jedan bubnjar – Marko Lazanin (bas), Marin Lazanin (kontra), Benjamin Barba (basprim), Damir Hećimović (basprim), Damir Raguž (prim) i Domagoj Potlimbrzović (bubnjevi). Imaju od 20 do 26 godina, vole glazbu, ljubav im je životni motiv i kako ističu za svake novine pa tako i za naš »Kužiš?!«, svi su »solo«. Teško je biti odgovoran za točnost tih informacija, ali ono što je sigurno istina, to je da su nastupali u Subotici dva puta i da bi se rado odazvali ponovnom pozivu.

OD DJETINSTVA UZ TAMBURU

Tamburaškom se glazbom bave od najranijih dana – od sedme-osme godine, a svoj ozbiljniji autorski rad započeli su prije 3 godine, dok su bubnjara primili prije

godinu dana. Kako kažu, ideja o stvaranju benda došla je potpuno spontano i prirodno, s obzirom da se dosta članova poznavalo i ranije, neki kao susjedi, neki kao prijatelji iz škole... Iako im je prefiks benda »tamburaški sastav«, sam naziv »Ringišpil« i nije toliko karakterističan za glazbenike s tamburama. Naime, kako ističu, s ovim pomalo neobičnim nazivom, koji nema u sebi korijen riječi »žito«, »ravnica« i »vranci«, htjeli su se izdvojiti od ostalih tamburaških sastava s obzirom da njeguju svoj, sada već prepoznatljiv stil koji su razvili osluškujući zvukove podunavskih romskih orkestara, ali i lokalnih tamburaša. Kažu kako ih riječ »ringišpil« podsjeća na kirbaje gdje je sve veselo, puno energije i boja, te da svojim nastupima također žele stvoriti takvu atmosferu.

DUET SA STARIM LAVOM

Raznovrsnim repertoarom, od megapopularnih hitova Jelene Rozge i Severine, ex-yu rock skupina, dalmatinskih klapa, starim sevdalinkama i naravno tamburaškim pjesmama, Ringišpil postaje sve popularniji među mladima, te se za njihove nastupe po noćnim klubovima traži karta više. Bilježe puno nastupa po Republici

pripremi im je i duet snimljen s dobro poznatim Starim lavom, Željkom Samardžićem, a oko naziva same pjesme članovi benda bili su samozatajni, iako je jedno sigurno – ljubav će biti protagonist i ove priče koju će ispričati Ringišpil.

PRESTIŽNI FESTIVALI

Osim brojnih uspješnih nastupa, kvaliteta Ringišpila dokazana je i zavidnim brojem nagrada. Nastupili su na Tamburicafestu u Deronjama 2013. godine, pobijedili na Tamburaškom maratonu 2013. godine u Štitaru, te su nastupili kao gosti na velikom koncertu »Nek' me pamte gradovi«, povodom 25. obljetnice umjetničkog rada Najboljih hrvatskih tamburaša 2013. u velikoj dvorani Lisinski u Zagrebu. Prvu nagradu za najbolji orkestar i najboljeg primaša (Damir Raguž) osvojili su na 12. međunarodnom festivalu malih tamburaških orkestara »Bisernica Janike Balaža« održanom 2012. u Novom Sadu. Prvu nagradu publike i drugu nagradu žirija dobili su i 2012. na Međunarodnom festivalu malih tamburaša »Starčevačka tamburica«.

Jelena Dulić

GLAZBENI INTERVJU: BRKOVI

TURBO, PUNK, FOLK, WELLNESS I SPA

Ljudi vole folk glazbu, samo što to teško priznaju. A pošto smo mi iz punk miljea i sviramo žestoko, ljudi kažu – e, pa možemo slušati Brkove, jer se oni ustvari sprdaju s folkom

Jedan od najupečatljivijih bendova na regionalnoj glazbenoj sceni svakako su Brkovi iz Zagreba. Svoju glazbu nazivaju »turbo punk folk wellness i spa« zbrajajući tako sve elemente koje su u nju unijeli. Dečki su na sceni od 2004. godine i iza sebe imaju tri studijska albuma od kojih je posljednji »Balkanski Esperanto«. U Novom Sadu smo imali prigodu razgovarati s jednim od njihovih članova, Tomcem, koji govori njihovu radu, kao i o novom albumu.

KUŽIŠ?! Kako je nastala grupa Brkovi?

Razlog nastanka je jednostavan. Željeli smo imati bend u kojem bismo mogli svirati folk na jedan naš način. Teško je bilo naći ekipu koja bi svirala folk jer je takva glazba, kako mnogi smatraju, seljačizam, bezveze, laka lova, kič i šund... Došao sam na ideju da napravimo bend gdje će svi biti za folk, da nema nikoga da se osjeća frustrirano zbog toga. Wellness i spa je dodatak koji je kasnije došao kao pridjev Brkovima. To se dobro poklopilo, jer ljudi se dobro osjećaju na koncertu, kao da su bili u wellnessu, u sauni i turskom kupatilu.

KUŽIŠ?! Jedan ste od rijetkih bendova koji kombinira rock s folkom...

Moram biti iskren, već me je jedan prijatelj pitao da napišem članak o tome kako smo uspjeli spojiti nespojivo. Jedan od razloga je to što folk ljudi vole, samo što to teško priznaju. Jer, folk za sobom povlači i niz drugih stvari kao što su loš ukus, laka zarada, seljačizam. Moraš se distancirati od toga. Tako smo napravili super varijantu, da sviramo narodnjake, žestoki smo, i onda ljudi kažu, e, pa možemo slušati Brkove, jer se oni ustvari sprdaju s folkom.

Međutim, mislim da se mi više zezamo s heavy metalom i rockom, nego s turbofolkom. Publika nam je raznolika, na koncert dođu i pankeri i rockeri i oni koji slušaju narodnjake, bitno da se ljudima sviđa to što radimo.

KUŽIŠ?! Nemate izdavačku kuću iza vas, je li to prednost ili mana?

Kada smo snimili prvi studijski album znali smo kako ga nitko neće htjeti izdati. Tako da su nas više okolnosti natjerale na to nego što smo mi u početku željeli. Gledajući neke naše kolege zaključilo smo kako nam sasvim dobro ide bez izdavačke kuće. Pojava društvenih mreža uveliko nam je pomogla za sherovanje albuma, naša je publika mlađa tako da njima nije problem »skinuti« album koji je postavljen na besplatan download. Po mom mišljenju izdavačka kuća više ne igra nikakvu ulogu, jer naši spotovi iako se ne prikazuju na televiziji, imaju jako puno pregleda na YouTubeu. Prema tome nama izdavačka kuća ne treba, može nam samo praviti problem, što i kako izdavati ili napraviti, pa na kraju ne budemo oni Brkovi s početka priče.

KUŽIŠ?! Novi album je u pripremi, što možemo očekivati?

Novi album izlazi uskoro. Imat će deset pjesama od kojih su dvije obrade. Na zahtjev publike snimit ćemo studijsku verziju Baneta Bojanića »Samo pijan mogu da prebohim« i obradu jednog nepoznatog ali kulturnog glazbenika iz Zagreba. Producent na novom albumu je naš dugogodišnji prijatelj Miloš iz Novog Sada a kojim surađujemo od prvog albuma. Naš član Šemso je nekako zadužen za tekstove pjesama. Pjesme su uglavnom o muško-ženskim odnosima, otpjevane na naš način. Tu su tako ljubav, kavane i žene, sve ono čega ima i u folk glazbi.

KUŽIŠ?! Kažite nam više o albumu »Brkati gosti«, na kojem su drugi bendovi obradili vaše pjesme?

Super je stvar kada vas drugi obrade, netko je to uradio na svoj način, dok su drugi odradili obradu u totalno drugačijem fazonu. U svakom slučaju mi smo zadovoljni. Skupila se ekipa koja je željela snimiti naše pjesme i mi smo ih objavili. Postoji inicijativa da se objavi i druga kompilacija »Brkati gosti«.

Anita Klinac

Eva Braun u Novom Sadu

Petak, 7. ožujka, u novosadskom klubu Quarter bit će idealna prilika za sve Novosađanke i Novosađane da Međunarodni dan borbe za prava žena dočekaju »svečano« uz bend Eva Braun i njihove goste Red Union, najavljuju organizatori. Početak je u 22 sata.

Za 50 najbržih osigurane su ulaznice po cijeni od 400 dinara na svim GIGSTIX prodajnim mjestima.

Nina Badrić u Novom Sadu

Jedna od najvećih regionalnih pop zvijezda Nina Badrić održat će koncert 8. ožujka na velikoj sceni Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu. Cijene ulaznica su: 1600, 1800, 2000, 2200 dinara, a mogu se kupiti na blagajni SNP-a i putem portala www.eventim.rs.

Natječaj Pokrajinskog tajništva za sport i mladež

Pokrajinsko tajništvo za sport i mladež raspisalo je godišnji Natječaj za sufinanciranje projekata iz oblasti sporta i omladine u ukupnom iznosu od 315.158.941 dinara. Natječaj je otvoren do 5. prosinca 2014. godine, odnosno do utroška sredstava osiguranih za ovu namjenu u tekućoj godini. Više informacija možete pronaći na: www.sio.vojvodina.gov.rs.

Srpski bendovi u Zagrebu

Tijekom ožujka u Zagrebu će koncerte održati veliki broj bendova iz Srbije. U klubu Tvornica 12. ožujka nastupa hardco-

re/reggae atrakcija Eyesburn, a 15. ožujka u istom prostoru gostuje beogradska skupina Orthodox Celts. Iste večeri u KSET-u svirat će poznati hip-hoper Marčelo u pratnji benda Iskaz. U KSET-u 23. ožujka svira novosadska punk rock skupina Atheist Rap.

QOTSA i Disclosure na Exitu

Glazbeni festival Exit 2014. bit će održan od 10. do 17. srpnja, s tim što će prva četiri dana biti u Novom Sadu, a preostala tri u Crnoj Gori. Festival će na Petrovaradinskoj tvrđavi biti organiziran od 10. do 13. srpnja, a potom se seli na plažu Jaz u Budvi i Stari grad u Kotoru, gdje će trajati od 15. do 17. srpnja. Među ostalim, u Novom Sadu će ove godine nastupiti jedno od najvažnijih rock imena današnjice, bend, projekt, koncept i stav, Queens of the Stone Age. Poznata su i neka od imena koja će zagrijavati publiku na Dance Areni, a to su: Disclosure, Carl Craig vs Green Velvet, Dusky vs Paul Woolford, Jackmaster & ONEMAN...

Nakon velikog uspjeha prošlogodišnjeg X-Bass programa ove godine na Exit stižu velika imena dubstepa i sličnih »basovitih« podžanrova: Skrillex, Rudimental, DUB FX i Koven.

Više informacija na www.exitfest.org!

pet plus

vojvođanski portal za mlade
www.petplus.rs

preporuka

GLAZBA: Mr. Brightside – »Zodiac«

#ZODIAC

»Zodiac« je već treći album mladog ukrajinskog izvođača Mr. Brightsidea, koji sa samo 20 godina sam piše, sklada, stvara i izdaje svoju glazbu. Oslanjajući se na blogove, društvene mreže i prijatelje, uspio se progurati u svijetu internetskih blogera i ostaviti zapanjujući utjecaj na mene. Ne samo da je ovaj album kvalitetan što se tiče glazbene produkcije, on je također i fantastično »scenski« osmišljen – naslov albuma zapravo dolazi od nadimka serijskog ubojice i čitav tempo albuma inspiriran je metaforom zločina koje je Zodiac načinio. Mr. Brightside se bavi temama poput nedostatka identiteta, potragom za istim, pronalaženjem, otkrivanjem najmračnijih kutaka unutar sebe i proživljavanjem svega najmračnijeg u nama. Zvučno, »Zodiac« je najviše inspiriran electro zvijezdama poput Depeche Modea, ali se pojavljuje i dašak mainstream EDM-a, što album čini pristupačnijim i jednostavnijim za slušanje. Karijera ovog mladog, talentiranog momka tek je započela, a već se može vidjeti i čuti kako ga očekuje sjajna budućnost. S albuma izdvajamo numere: »Living In My Head« i »Holding On«, »Into My Arms«.

I. Kovač

FILM: Američke varalice

Bliži se dodjela Oskara, puno je kandidata za razne kategorije i bilo mi je iznimno teško odabrati film koji ću vam predstaviti. Izbor je pao na film Davida O. Russela »Američke varalice« (American Hustle). Glavne uloge tumače maestralni Christian Bale, Bradley Cooper, Amy Adams, Jeremy Renner, te mlada oksarovka Jennifer Lawrence. Radnja filma zasnovana je na istinitom događaju s kraja 70-ih godina 20. stoljeća, kada je američki FBI odlučio izvesti operaciju uhićenja korumpiranih političara. Irving Rosenfeld (Christian Bale) i Sydney Greensly (Amy Adams) su prevaranti (i ljubavnici) koje FBI agent Richie DiMaso (Bradley Cooper) primorava na suradnju u cilju uhićenja korumpiranih političara. Radnja se komplicira na razne načine, a tome najviše pridonosi žena Irvinga Rosenfelda, Rosaliyn (Jennifer Lawrence). Jeremy Renner na fantastičan je način utjelovio lik gradonačelnika New Jerseyja. U epizodnoj ulozi pojavljuje se i slavni Robert De Niro. Film preporučujem jer se radi o uratku koji prijeti postati jedan od kinematografskih klasika.

N. Balažević

KNJIGA: »Sasvim obična ljubavna priča«

Suvremenu književnost teško prihvaćam i čitam, jer mi je suvremena fikcija previše slična stvarnosti. Volim fikciju koja me odvede u drugi svijet, koja nema veze s globalnim fenomenima, niti sa svijetom kakav poznajem. Lucia Etxebarria je suvremena književnica koja piše kratku prozu. Svoje priče iz ove zbirke temelji na stvarnim životima žena koje su progovorile o svojim životima. Tabui i predrasude građanskog društva o prostituciji, homofobiji, psihološkim devijacijama, obiteljskom nasilju, samohranom majčinstvu. Surovo realno. Autorica kaže kako »stvarnost nadilazi fikciju«. Baš ta rečenica nagnala me je da ovu knjigu posudim i nosim sa sobom danima. Stvarnost koju autorica oživljava na svojim stranicama jest mnogo iznad fikcije. Glasna, pri tlu, zavodljiva, domišljata, surova. Način na koji autorica piše je prejednostavan da bi bio zanimljiv, ali smatram kako je baš takav način pisanja prigodan za ovakvu tematiku. Sve drugo ubilo bi osjećaj realnosti. Definitivna preporuka za čitanje.

I. Rudić

